

## על חושך, אור וגאולה

הרהורים ביחס לחג החנוכה

### ד"ר אילון שמיר

הימים קצרים. האור מועט. זה זמן רב שהחושך הולך ומכסה את הזמן. מיום ליום מתמעט האור.

פיסות פיסות הוא נלקח ממני.

גושי זמן שמתפוררים, זמנים של אור שנעלם.

והאופל גובר.

אין זה רק האור שבחוץ.

לעיתים נדמה שגם האור שבפנים - הוא בתהליך של התמעטות ודעיכה.

שנים ארוכות חייתי בתחושה, שהזמנים של העתיד יהיו קשים מאלה שהיו.

שבעולם יש פחות ופחות אמונה של אדם בחברו, של אדם באלוהים,

של אלוהים באדם.

במשך שנים וימים שמעתי מאנשים: "אל תאמין באור.

אין אור אמיתי. טבעי. אלוהי.

מה שיש זה תחליפי ניאון.

בוא, הבט באור הכחלחל העולה ממסך הטלוויזיה.

האזן לפטפוט הפרסומות, המבטיחות לך מחר נוצץ יותר.

אם תקנה את הדגם החדש של המחשב, סלולארי מתקדם יותר - יהיה לך נפלא.

אין אור של אמת.

יש תחליפים טכנולוגיים, שמפיצים אור תחליפי.

(נזכר בסיימון וגרפונקל, שסיפרו באחד משיריהם

על אנשים שהשתחוו והתפללו לאל הניאון שיצרו...)

יש ניאון. יש חיקוי של אור השמש.

אל תפחד מהחשכה.

בוא אלינו לקניון המואר-תמיד,

ואנחנו נאיר לך את הכל באור מקסים, גם אם מזויף."

בזמנים הארוכים ההם - נדרשתי לוותר על התקווה.

הוגה פוסט-מודרני אחד אמר לי:

אין יותר שמיים. מה שנותר הוא לרהט את הגיהנום.

והפרסומות הצוהלות, המפתות, המשדלות, אמרו בעצם אותו דבר.

אל תאמין באור אמיתי. מכור לנו את נשמתך, ואנחנו נספק לך תחליפים של רמת חיים עולה-תמיד.

ואני זוכר תפילה לכבוד חנוכה. סבא שלי, האתאיסט המושבע, מייסד קיבוץ של השומר הצעיר, חיבר אותה: "הנרות הללו ישפיעו שפע אור יאירו את הדרך לגאולה, לדרור". שנים ארוכות הייתה זו הברכה הרשמית על הנרות בקיבוץ בו נולדתי. אבל כל זה נגמר כבר כשהייתי ילד. הדיבורים על גאולה נראו אז נאיביים מדי. איזו גאולה? איזה דרור? אין גאולה. מטרתו האמיתית של הקיבוץ - היא הרמה והשאה מתמדת של רמת החיים. (אני זוכר את הכעס הנורא של סבא שלי על כך. אבל זה לא עזר לו. הקיבוץ התמכר להגיון הבסיסי של התרבות הקפיטליסטית: רדיפה מתמדת אחר עלייה ברמת החיים. וסבא שלי מת מדיכאון ושברון לב).

והיום, בזמנים של חוסר ודאות - אני חוזר לחג הנפלא הזה: חנוכה. חג אשר בחסידות הוא סמל לגאולה. לאור שיכול להתגבר על החושך. ומרגיש בכל ישותי, בכל מהותי - שיש אור. שלמרות החשכה הגוברת - האור קיים. בתוכי. בגופי בנשמתי. באהבות שיש לי לאשתי, לילדי, לחברים. באמת הקיימת ביחסים נפלאים אלו. במעשים הטובים של אנשים אכפתיים סביבי, אשר מול זרם עכור של ציניות חומרנית - ממשיכים לעמוד ולהתמודד. ודווקא היום, כשמלכות הציניות והחומר נחלשת קצת אולי זה הזמן לראות את האור הזה. לשים אליו לב. לראות את התיקון המסתתר בין ע"י החורבות החשוכות. ואני לא רוצה להילחם בחושך. אני חושש, שבמקום לגרש את החושך, אני עלול להכניס אותו גם לליבי. יותר ויותר. במקום זאת, אני רוצה להרבות את האור. רוצה לקדם, ולו בצעד קטן, סמוי-לכאורה-מן-העין, גאולה. לתרום את שלי. אין לי את תנופת-האופטימיות של סבא שלי. אין לי את יוהרת ההומאניזם שפיעמה בו, והאמונה בגדלותו האין-סופית כמעט של האדם.

האמונה שלי צנועה הרבה יותר. אבל היא חזקה מאד:  
אמונה בקיומו של האור, ובאפשרות להרבותו.  
אני לא בטוח שאוכל לשנות מגמות גדולות.  
איני רוצה להתיימר לשחק את התפקיד של אלוהים בסיפור שלנו.  
אבל רוצה להזכיר את היש. את האור הגנוז בליבות האנשים.  
את הפוטנציאל הזה, הקיים תמיד, של גאולה.  
והנה מגיע החג.

ובזמן החשוך ביותר בשנה - נדליק נר. ועוד שניים. ועוד שלושה.  
עד שהחנוכיה כולה תזהר באור-יקרות.  
אור שאיננו ניאון. אור של הבטחה שהדברים יכולים לתקון.